

Opetus- ja kulttuuriministeriö
opetusministeri Li Andersson
ministerin erityisavustaja Anna Mäkipää
kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
ylijohtaja Mika Tammilehto
ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen

Opetushallitus
pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen
johtaja Anni Miettunen
johtaja Kurt Torsell

HALLITUS ROMUTTAMASSA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN OSAAMISPERUSTEISUUDEN

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tuomassa oppivelvollisuuslainsäädännön laajentamisen yhteydessä lakiesityksen, jolla annettaisiin lisävaltuutus säätää asetuksella ammatillisen peruskoulutuksen opetustuntien määrästä. Esitys romuttaa ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuuden toteavat ammatillisen koulutuksen järjestäjiä edustavat järjestöt. Näin suuren muutosesityksen tuominen tässä vaiheessa lainsäädäntövalmistelua ilman virallista lausunnonantomahdollisuutta on vastoin hyvää hallintotapaa.

Vuonna 2018 uudistetun ammatillisen koulutuksen lähtökohtana on osaamisperusteisuus ja yksilölliset opintopolut. Osaamisperusteisuuden toteuttamisessa aikaan sidottu opetus ei ole keskiössä, vaan sellainen opetus ja ohjaus, jota opiskelija tarvitsee osaamisensa hankkimisen tueksi. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa (HOKS) määritellään mm. opiskelijan tarvitsemien opintojen laajuus, opiskeluaika ja oppimisympäristöt, joissa osaamista hankitaan. Kun osaaminen on riittävällä tasolla, opiskelija osoittaa osaamisensa käytännön työtehtävissä.

Uudessa esityksessä ammatillisen koulutuksen lakia muutettaisiin siten, että sillä annettaisiin valtuutus säätää tarkemmin asetuksella opetustuntien määrästä ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Lähtökohtana on, että perustutkintokoulutuksessa opiskelijan opetuksen ja ohjauksen määrän tulisi olla keskimäärin 12 tuntia osaamispistettä kohden. Osaamispisteet eivät ole yhteismitallisia, eikä niitä voi määritellä ajallisesti. Esitys on täysin ristiriidassa nykylainsäädännön tavoitteiden kanssa.

Lähes 250 000 perustutkinto-opiskelijaa on monimuotoinen joukko

Kiinteät tuntimäärät opetukseen ja ohjaukseen ovat vastoin osaamisperusteisuutta. Nykylainsäädännön mukaisesti opiskelijoiden opetuksen ja ohjauksen tarve määräytyy yksilöllisesti HOKSissa. Osa opiskelijoista tarvitsee enemmän opetusta ja ohjausta, ja osa etenee nopeammin. On hyvä muistaa, että perustutkinto-opiskelijoista puolet on yli 20-vuotiaita ja peruskoulun päättävä ikäluokka on varsinkin ammatillisessa koulutuksessa hyvin heterogeeninen.

Osaamisperusteisuus ja työelämälähtöisyys tuovat koulutukseen muutoskyvykkyyttä. Tätä hyväksi todettua mallia tulee edelleen kehittää, ei romuttaa. Euroopassa on seurattu tarkasti Suomen ammatillista koulutusta ja monet maat kehittävät omaa koulutustaan samaan suuntaan. Näin ollen opetustuntien määrästä suhteessa osaamispisteisiin ei tule antaa säädöksiä.

Helsinki 21. elokuuta 2020

Allekirjoittajat

Ammatillisten erityisoppilaitosten verkosto AMEO
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
KT Kuntatyönantajat
Sivistystyönantajat
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
Suomen Kuntaliitto